

NÄRA STORSTAD
TÄTHET
BLANDNING
TILLGÅNG
REGIONKÄRNARNA
VARIATION
GRÖN
SAMMANHÅLLEN
STADSLIV

Nära storstad	4
Hållbar	6
Viljestyrd	8
Grön	10
Sammanhållen stad	12
Stadsliv	14
Blandad	16
Täthet	18
Tillgång	20
Regionkärna	22
Strategidokumenterna	24

Ordboken bygger på de antagna strategidokumenterna *Vision Älvstaden*, *Strategi för utbyggnadsplanering*, *Trafikstrategi för en nära storstad* och *Grönstrategi för en tät och grön stad*. De antagna strategidokumenterna utgår från översiktsplanen (2009) och visar hur Göteborg ska utvecklas till en grön och nära storstad fram till år 2035.

Ordbok för stadsutvecklare

Göteborg växer snabbt. Fram till 2035 har staden ökat sin befolkning med minst 150 000 nya invånare och 80 000 nya arbetstillfällen. Göteborg är kärnan i en arbetsmarknadsregion på 1,75 miljoner människor.

Vårt gemensamma mål är att Göteborg ska växa till en grön och nära storstad. Göteborgs Stad har antagit fyra strategidokument som utifrån olika perspektiv ska leda oss dit. *Grönstrategi för en tät och grön stad*, *Strategi för utbyggnadsplanering*, *Trafikstrategi för en nära storstad* och *Vision Älvstaden* är tillsammans med översiktsplanen stadens styrning och vägledning för att Göteborg ska fortsätta att utvecklas till en nära storstad.

Det du håller i din hand är en ordbok för stadsutvecklare. Den förklarar och lyfter fram de mest centrala begreppen i strategidokumenterna. Vår förhoppning är att ordboken ska ge dig en introduktion till strategierna och en djupare förståelse för vad vi menar med ett grönt och nära Göteborg.

Göteborg, våren 2015

Stefan Eglinger
trafikdirektör

Agneta Hammer
stadsbyggnadsdirektör

Linda Nygren
direktör park- och
naturförvaltningen

Magnus Sigfusson
fastighetsdirektör

Lena Andersson
vd Älvstranden Utveckling

Nära storstad

Göteborg går från att vara en stor småstad till att bli en storstad. Det finns en tydlig vision för hur vi vill att den ska växa, som beskrivs i Göteborgs översiktsplan och de fyra strategidokumenterna *Grönstrategi för en tät och grön stad*, *Strategi för utbyggnadsplanering*, *Trafikstrategi för en nära storstad* och *Vision Älvstaden*. Det gemensamma målet är att Göteborg ska bli en grön och nära storstad.

Kvaliteter i den nära storstaden

Den nära storstaden Göteborg är tillräckligt stor för att kunna erbjuda storstadens alla möjligheter, utan att tappa närheten och personligheten som finns i en mindre stad.

I den nära storstaden finns det attraktiva stadsmiljöer med mötesplatser, promenadstråk och ett stort utbud av affärer, kultur och evenemang samt en blandning av arbetsplatser och bostäder som tillsammans skapar ett rikt stadsliv.

Avstånden är korta och de hållbara resorna snabba.

Förbrukningen av energi och fossila bränslen är låg samtidigt som det är lätt att nå det som stadens och regionens invånare behöver och önskar.

I en nära storstad ligger många av de funktioner som krävs för att vardagen ska gå ihop inom gång- och cykelavstånd, vilket ger invånarna ett enklare vardagsliv. Det är också nära till bussen eller tåget när du ska åka lite längre.

Det finns parker och grönområden nära bostaden. Närheten till grönska har stor betydelse för folkhälsa och för allas behov av lugna oaser i staden, inte minst ur ett barnperspektiv. Den skapar konkurrenskraft och erbjuder livskvalitet. En nära storstad är en del av sin region och en motor för uthållig tillväxt. Här har verksamheter och människor lätt att finna varandra och arbetstillfällen skapas.

Flera betydelser av nära

Ett viktigt skäl till att förtäta, och därmed skapa möjligheter för fler att bo och arbeta i stadens olika delar, är att det ger service, handel, kultur, kollektivtrafik, skolor med mera ett större underlag. Fler människor får nära till allt detta på fler platser i staden.

Göteborg kan utvecklas mot en mer flerkärnig struktur, där allt utbud inte måste finnas i dagens centrum. Har man nära till det man behöver för sin vardag, minskar behovet att transportera sig långt och aktiviteter och ärenden kan göras genom att gå, cykla eller åka kollektivt. Fler får en enklare vardag och stadens attraktionskraft ökar.

En nära storstad har bra förutsättningar att hantera resbehovet hos ett ökande antal invånare, inpendlare och besökare i en tät stadsmiljö med begränsad tillgång till markyta. Resbehovet hos invånare i stadens ytterområden kan också tillgodoses.

Med sikte mot den nära storstaden

Stadens planering tar höjd för att Göteborg ska växa med minst 150 000 nya invånare och 80 000 arbetstillfällen de närmaste 20 åren. Om vi räknar med våra grannkommuner Partille och Mölndal, blir vi tillsammans en miljonstad kring år 2035.

Det ska vara nära till kärnan Göteborg för tillresande från regionens alla hörn.

I storstaden Göteborg är det nära till vattnet, parker och naturområden. De är en tillgång för alla.

Gamlestaden är ett exempel på strategisk knutpunkt som byggs tätare under de närmaste åren. Mer kollektivtrafik, fler arbetsplatser och bostäder, mer handel och service.

I en tät och blandad stadsmiljö är det nära till det mesta.

LÄS MER

- *Grönstrategin* s 41-43 (Säkerställ god tillgång till parker och naturområden)
- *Strategi för utbyggnadsplaneringen* s 12-13 (Utmaningar)
 - *Trafikstrategin* s 28 (Vision för en nära storstad)
 - *Vision Älvstaden* s 22 (Skapa ett levande älvrum), s 34 (Skapa en attraktiv stadsmiljö)

Hållbar

Hållbarhet genomsyrar alla de begrepp som förklaras i denna ordbok. Den vanligaste definitionen kommer från FN:s Brundtlandrapport: "Hållbar utveckling är sådan utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillgodose sina behov". Man pratar ofta om de tre dimensionerna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet som tillsammans skapar en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Sociala dimensionen

Den sociala dimensionen handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt men också dynamiskt samhälle som utgår från människan och där grundläggande mänskliga behov uppfylls.

I utvecklingen av staden kan vi gynna den sociala hållbarheten genom att exempelvis aktivt arbeta för att bygga bort barriärer, både fysiska och mentala, och skapa variation. Andra sätt att gynna social sammanhållning är att utveckla offentliga mötesplatser och planera för en minskad boendesegregation. Det är också viktigt att göra människor och näringsliv delaktiga i planeringen av staden genom dialog och medskapande.

Ekologiska dimensionen

Ekologisk hållbarhet handlar om att skydda miljön och effektivisera användning av naturresurser.

Resor och transporter står för en mycket stor del av påverkan på det lokala och globala klimatet. I Göteborg har vi mycket dålig luftmiljö på vissa platser.

I planeringen av staden kan vi aktivt styra mot ekologisk hållbarhet genom att exempelvis minska transporterna, planera för mer cykel- och gångtrafik samt utveckla strukturer för parker, natur och vattendrag.

Ekonomiska dimensionen

Ekonomisk hållbarhet bygger på principen att ekonomisk tillväxt inte får ske till priset av ett segregerat och ojämnt samhälle eller en förstörd miljö. Samhället bör i stället anpassas efter vad miljön och människors hälsa tål genom att långsiktigt investera i en sådan utveckling.

Vi styr i en ekonomiskt hållbar riktning genom att till exempel dra nytta av de ekosystemtjänster som naturen tillhandahåller. Ett annat sätt är att planera flexibelt så att det i framtiden är möjligt att anpassa bostäder till nya behov eller så att verksamheter i husens bottenvåningar kan variera över tid.

En viktig del av hållbar stadsutveckling är att skapa förutsättningar och bra strukturer för offentliga mötesplatser, parker, natur och vattendrag.

Öppna mötesplatser bidrar till den sociala hållbarheten.

Hållbarhet är att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillgodose sina.

Göteborg ska vara en av världens mest progressiva städer i att åtgärda klimatproblemet.

Klimatstrategiskt program för Göteborg

LÄS MER

- Grönstrategin s 28 (Socialt mål) och s 31 (Ekologiskt mål)
- Trafikstrategin s 41 (Effekt mål resor)
- Vision Älvstaden s 24-27 (Gör det lätt att leva hållbart)
- Läs även: Klimatstrategiskt program för Göteborg (antaget 2014)

Viljestyrd

Inom stadsplanering finns det två principiella synsätt på hur man kan möta framtiden: viljestyrd planering och prognosstyrd planering. Den prognosstyrda planeringen handlar om att förutspå efterfrågan och sedan tillgodose den, medan den viljestyrda planeringen är inriktad på att arbeta proaktivt för att utveckla staden i en önskvärd riktning.

Från prognosstyrd till viljestyrd planering

Den prognosstyrda planeringen bygger på en förväntad utveckling. Låt säga att biltrafiken ökar på en viss vägsträcka och prognosen pekar på att ökningen kommer att fortsätta. För att förebygga kapacitetsproblem breddas vägen med fler filer. Men att bara planera med prognoser som utgångspunkt blir ett reaktivt förhållningssätt som riskerar att leda till mer av samma problem. Till exempel leder fler filer till ännu mer trafik som leder till än större miljöproblem och trafikstockningar.

Därför arbetar vi allt mer med viljestyrd planering som är proaktiv i sin karaktär. Här handlar det om att ta kommandot och arbeta för att påverka utvecklingen i önskad riktning.

Att vilja

För att kunna jobba med viljestyrd planering behövs en tydlig vision för hur vi vill att staden ska se ut och fungera i framtiden. Vi behöver också ha kunskap om vilka principer, metoder och verktyg som påverkar utvecklingen i rätt riktning.

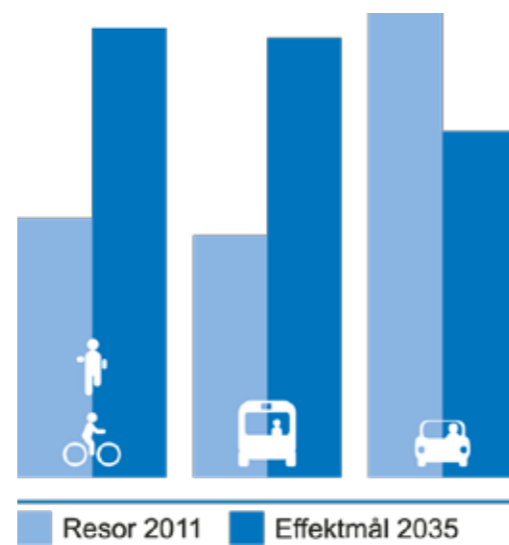
All tillväxt i persontransporter ska tas i kollektivtrafik, gång och cykel så att biltrafiken kan minska.

Stadsmiljömålet i Fossilfrihet på väg, SOU 2013:84

Förutsättningarna är goda. Visionen är att Göteborg ska bli en grön och nära storstad – en hållbar stad, öppen för världen. Våra fyra strategiska dokument *Grönstrategin*, *Strategin för utbyggnadsplanering*, *Trafikstrategin* och *Vision Älvstaden* ger oss vägledning i hur vi ska komma dit. Tillsammans med stadens översiktsplan och den årliga budgeten anger de en långsiktig viljeinriktning: så här vill vi att Göteborg ska utvecklas hållbart.

På väg

Det är i vardagens många små och stora beslut som strategierna förverkligas. Strategierna ger förutsättningar för att åstadkomma en bred gemensam förståelse för stadens mål och hur vi kan nå dem.

Fram till 2035 vill vi i Göteborg att antalet resor till fots och med cykel ska fördubblas, att antalet resor med kollektivtrafik ska fördubblas och att antalet bilresor ska minska med en fjärdedel.

LÄS MER

- *Strategin för utbyggnadsplanering* s 53-58 (Från strategi till genomförande)
 - *Vision Älvstaden* s 38-41 (Ett öppet arbetssätt)
 - Läs även: Översiktsplanen för Göteborg (2009)
- (Del 1, strategiska frågor, utbyggnadsordning och områdesvisa inriktningar.)

Visionen är en grön och nära storstad. Med viljestyrd planering och brett engagemang kan vi nå dit. Bilden är en idéskiss från planeringen av området vid Göteborgs framtida centralstation.

Det är i vardagens beslut som strategierna förverkligas.

Grön

Visionen är att Göteborg ska bli en grön och nära storstad. I det här sammanhanget är det framför allt två betydelser vi lägger in i begreppet grön: en god livsmiljö för människorna i staden och en ekologiskt hållbar utveckling för framtiden.

Nära till offentliga rum

Att bidra till en god livsmiljö är det sociala målet i Göteborgs grönstrategi. Människorna i staden har tillgång till offentliga mötesplatser där man kan koppla av och umgås utan att behöva köpa något.

För att uppfylla olika sociala behov har den gröna stadens parker olika storlekar och karaktärer – från den lilla parken där man kan ta en paus från stadens larm, till stora naturområden där människor och djur kan ströva fritt.

Närhet är viktigt. Målet är att alla bostäder ska ha en park eller naturområde inom 300 meter. Och det ska vara lätt att ta sig dit för alla.

En ekologiskt hållbar stad

Det ekologiska perspektivet i den gröna staden handlar om hållbarhet, att värna om biologisk mångfald och om att dra nytta av det ”jobb” som naturen utför helt gratis, det man kallar ekosystemtjänster.

När vi planerar grönstrukturen väger vi in aspekter som luftkvalitet, lokalklimat, vattnets kretslopp och mångfalden av växt- och djurliv. Träd och buskar behövs för att ge lä från vind, skapa skugga och förbättra luftkvaliteten. Stora, gamla träd är viktiga för den biologiska mångfalden genom att vara boplats för olika djur, insekter och andra organismer.

En genomtänkt grön stadsplanering är också ett sätt att möta klimatutmaningen. Att bevara och tillföra grönska i den täta och hårdgjorda staden är viktigt ur både ett socialt och ekologiskt perspektiv. När regnmängderna ökar behövs parker och naturområden som kan ta emot allt vatten. Hanterar vi det inte på ett naturligt sätt, får vi i stället investera i tekniska lösningar.

Gröna kilar och blågröna stråk

Göteborgs parker och naturområden är delar i en större helhet. Göteborgsregionens strukturbild visar ett antal gröna kilar – stora, sammanhängande naturområden som är viktiga för den biologiska mångfalden och för rekreation och friluftsliv. Eftersom de gröna kilarna går över kommungränserna har vi ett gemensamt ansvar för att sköta och utveckla dem.

Blågröna stråk kallar vi hav, sjöar och åar med omgivande grönska. De är en stor tillgång för invånare och besökare och det är viktigt att vi planerar så att det går att nå dem med kollektivtrafik. Även de blågröna stråken är viktiga för den biologiska mångfalden och sträcker sig över kommungränserna, vilket innebär att det krävs samarbete för att sköta och utveckla dem.

Gröna kilar och blågröna stråk kräver gemensam planering över kommungränserna. (Göteborgsregionens strukturbild).

LÄS MER

- Grönstrategin s 49, 51-52, 55-57, 72-73 (om gröna kopplingar, skötsel, ekosystemtjänster etc)
- Vision Älvsåden s 22-23, (möta vattnet etc)

Öppna, gröna mötesplatser bidrar till ett rikare och mer hälsosamt liv.

Göteborg har stora gröna ytor. En utmaning är att göra områdena mer användbara, inbjudande och tillgängliga. Bilden visar södra Biskopsgården med vy mot centrum.

Målet är att det ska finnas en bostadsnära park eller naturområde inom 300 meter, och att det ska vara lätt att ta sig dit.

Sammanhållen stad

Sammanhållning handlar om tillit mellan människor och förståelse för varandras livsvillkor. I den sammanhållna staden förs människor samman i stället för att hållas isär. Människor från olika sociala grupper ser varandra i det dagliga livet. Här finns många platser där alla ska känna sig välkomna. Fysisk och social sammanhållning hänger tätt ihop. När staden kopplas samman och sammanhängande stråk skapas blir det lättare att ta sig mellan stadens olika platser och stadsdelar.

En socialt integrerad stad

Stadsbyggnad är ett verktyg som kan användas för att skapa strukturer och miljöer som ökar sammanhållningen och ger människor likvärdiga livschanser. Att skapa en sammanhållen stad handlar om att se till att stadens resurser kommer alla till del. Alla offentliga miljöer ska vara av god kvalitet och det ska vara smidigt att röra sig mellan och inom olika områden.

Parker och naturområden är exempel på neutrala mötesplatser där alla är välkomna. Att blanda olika typer av bostäder, arbetsplatser, service och rekreation i samma område är ett sätt att skapa varierade miljöer. När en plats erbjuder blandade funktioner och variation, vare sig det gäller stadsmiljö eller parker drar den till sig människor med olika preferenser, förutsättningar och behov. På så sätt skapar stadens struktur och innehåll möjlighet för människor att möta varandra – även de som vanligtvis inte träffas.

När Göteborgs Stad bjuder in människor att vara med och påverka stadsutvecklingen bidrar det till delaktighet i samhället. Det är också viktigt för att åstadkomma en sammanhållen och socialt integrerad stad.

En fysisk struktur som håller ihop staden

Vi har identifierat kring vilka områden i mellanstaden som Göteborg ska växa (se karta). Här kan ny bebyggelse och ett större befolkningsunderlag skapa bättre service och underlag för kollektivtrafik. Ett sätt att skapa jämlika livschanser är att planera för att stadens alla delar hänger ihop, inom och mellan varandra. Oavsett var och hur man bor ska hela staden vara tillgänglig för alla.

Intressanta målpunkter skapar tillfällen till möten för människor som bor i olika delar av staden. Exempel på detta är Hisingsparken, Slottsskogen, Angered Arena, utflyktslekplatsen Positivparken och Saltholmens badplatser.

En tät stad ger underlag för ett mer effektivt transportsystem. Snabb och pålitlig kollektivtrafik mellan tyngdpunkterna binder ihop staden på ett hållbart sätt och gör det lättare för fler att nå hela staden och göra den till sin. Gång- och cykelvägar är viktiga för att koppla samman staden.

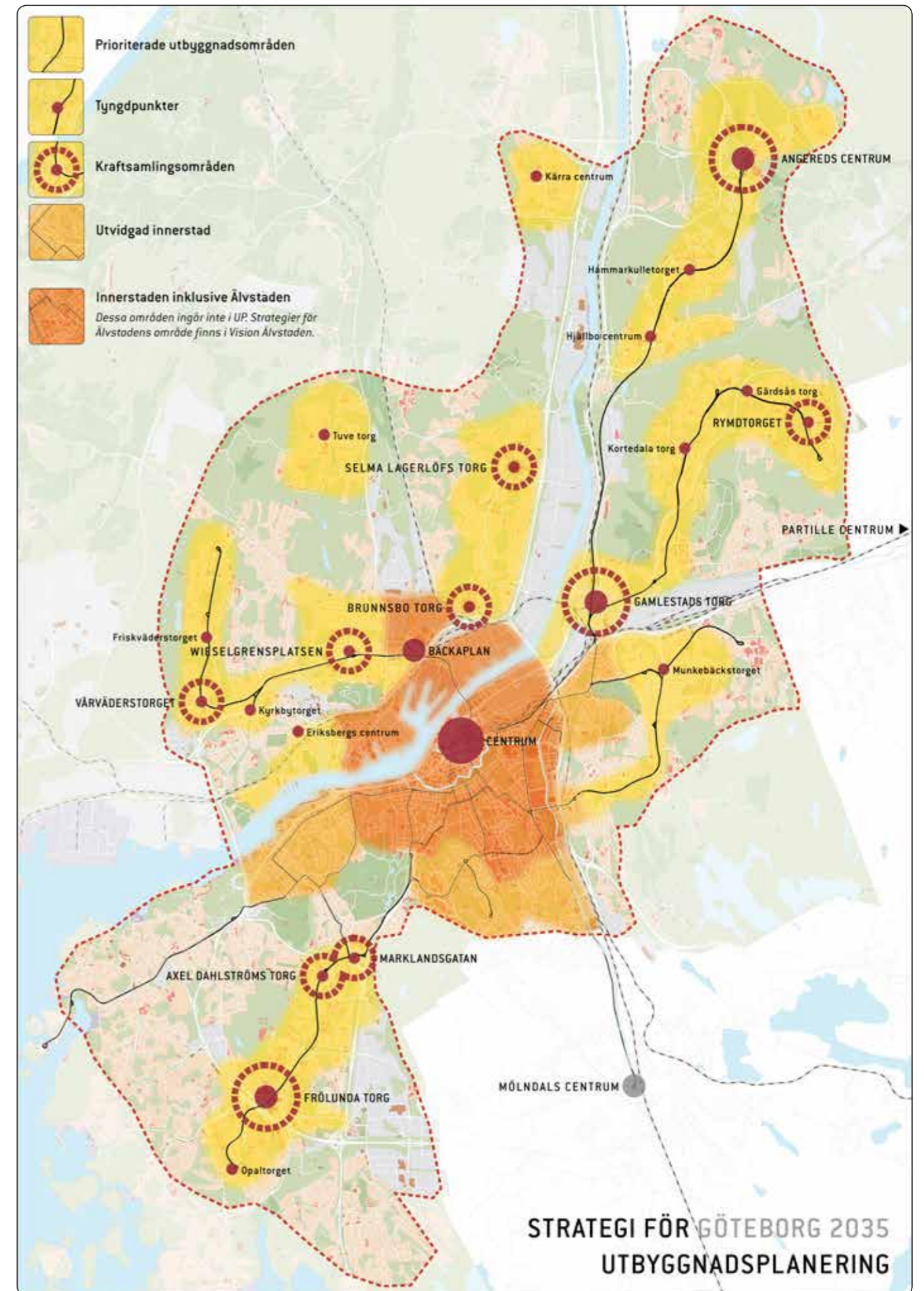
När stråken utformas är det också viktigt att det görs med omsorg för att erbjuda trivsel, orienterbarhet och trygghet på vägen. Med sammanhängande grönska binder vi dessutom ihop staden med naturen. Det främjar såväl friluftsliv som växt- och djurliv.

Nordstan är en plats i Göteborg där människor från alla delar av staden möts.

LÄS MER

- Grönstrategin s 28 (socialt mål), s 49 (Stärk de gröna kopplingarna i staden)
 - Strategin för utbyggnadsplanering s 22-23 med flera.
- Trafikstrategin s 33-36 (Stärk resmöjligheterna mellan tyngdpunkter)
- Vision Älvstaden s 14-17 (Skapa en stad för alla och Bygg samman staden)
- Läs även: Social konsekvensanalys - Planering med människor i fokus 1.0

I de gulmarkerade områdena finns tillgång till god kollektivtrafik, det råder förhållandevis hög befolkningstäthet och det finns plats att bygga på. Här finns bäst förutsättningar att skapa en enklare vardag för fler genom fler bostäder och mer verksamheter.

Stadsliv

Stadsliv uppstår när många människor vistas på samma yta. Typiskt för staden är att livet på gator och torg uppstår på grund av att det finns ett stort utbud av arbetsplatser, skolor, butiker, kultur och andra nöjen som ger människor anledning att vistas där. I en attraktiv stad trivs människor i de offentliga rummen även utan någon specifik anledning. Täthet, variation och blandade funktioner är nyckelfaktorer för detta.

Umgås i en tillåtande miljö

Det myllrande stadslivet och möten med andra människor är en viktig anledning till att storstäderna är så attraktiva för boende och besökande. I staden ryms både mångfald och anonymitet.

Vi behöver både lugna och fartfyllda platser i staden, såväl stenlagda torg som grönskande parker. När de offentliga platserna är varierade och har olika karaktär lockas många olika människor till stadens rum. Därför ska vi planera för nya torg och parker när vi bygger ny stad. Då skapas förutsättningar för människor att vistas ute och att mötas.

En stad i ögonhöjd

Ett rikt stadsliv gynnas av en stad i ögonhöjd för både barn och vuxna. Den kännetecknas av en mångfald i stadsbilden och här är det enkelt att promenera och cykla och intrycken är många. En blandning av funktioner och täthet ger naturligt byggnader och platser olika karaktär, vilket bidrar till fler intryck och upplevelser. Bebyggelsens täthet är varierande, med en hög täthet runt knutpunkter och stråk och en glesare och mer småskalig struktur i anslutning till befintlig, lägre bebyggelse. Offentlig konst kan användas för att berika och skapa identitet i stadsrummet.

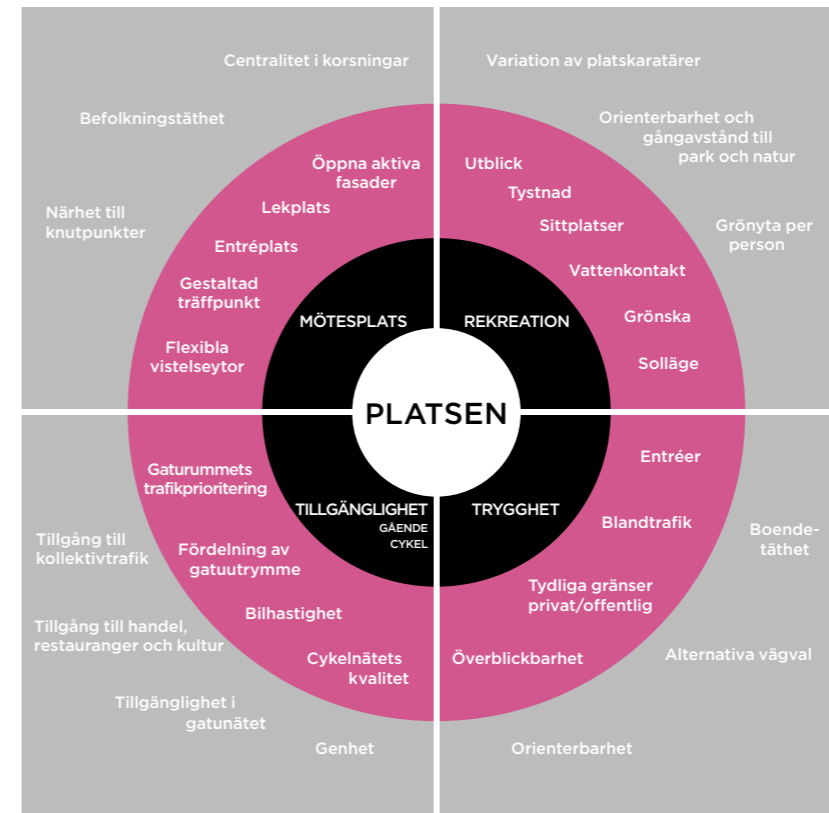

Platsbyggnad är en planeringsmetod som vi bland annat tillämpar när Frihamnen ska omdanas till tät stad. Genom att föra kontinuerlig dialog med göteborgarna skapas identitet i det nya Frihamnen innan något har börjat byggas där. Vid omvandling är det viktigt att planeringen fångar upp vilka värden som finns i det befintliga och undersöker hur man kan utveckla dem i det nya som ska skapas.

Ett sätt att skapa mer stadsliv är att ändra markens användning, att till exempel gräva ner en markparkering och bygga hus ovanpå, eller att göra om en trafikled till stadsgata.

Stadsliv på fler ställen än i centrala staden

I takt med att Göteborg växer finns det potential för mer stadsliv på fler platser än i centrala staden. En förutsättning för framgång är att vi fokuserar på de delar av staden som vi har pekat ut som områden för kraftsamling. Genom att bygga mer av blandstad, stadsgator, torg, parker och gemensamma rum kan fler platser befolkas så att de får förutsättningar för stadsliv.

Modell för att beskriva förutsättningar för stadsliv (ur rapporten Stadslivet i Centrala Göteborg, 2012)

Genom att skapa en attraktiv stadsmiljö, bereda plats för en mångfald av verksamheter och skapa ett rikt utbud av service och kultur kan Göteborgs attraktionskraft ökas såväl nationellt som internationellt.

Vision Älvstaden

Olika upplevelser i stadens utemiljöer kan bidra till att stärka Göteborg som evenemangstad.

LÄS MER

- Grönstrategin s 50 (Utveckla mer grönt i den hårdgjorda staden)
- Strategin för utbyggnadsplanering s 18-19 (Utveckla tyngdpunkter och Stor potential för mer stadsliv i Mellanstaden)
- Trafikstrategin s 46 (Omdisponera gaturummet och skapa mer yta där människor vill vistas och röra sig)
- Vision Älvstaden s 14-15, 34-35 (Ge plats för möten och lek etc; Skapa en attraktiv stadsmiljö)

Blandad

I staden blandas människor och funktioner och stadsrummen har olika utformning och karaktär. Genom att sträva mot blandning och variation i stadsbebyggelsen blir staden mer intressant, attraktiv och levande för invånare och besökare.

Många funktioner samlas

I blandstaden finns bostäder, handel, arbetsplatser, skolor, restauranger med mera i varandras närhet, i samma kvarter eller till och med i samma byggnad. Man behöver inte resa långt för att ta sig mellan olika aktiviteter och nå olika målpunkter.

Den blandade staden med många funktioner ökar attraktiviteten i stadsmiljön genom mer levande stadsmiljöer under en större del av dygnets timmar.

Stadsrum med variation

I blandstaden finns offentliga stadsrum där alla enkelt kan uppehålla sig: parker och grönområden, gator och torg. En del av attraktionskraften ligger i att blandstaden är intressant och omväxlande att titta på och röra sig i. Därför är det viktigt att byggnader och stadsrum tillåts variera för att attrahera olika människor. Stadens variation består även av blandning mellan exempelvis äldre och nyare bebyggelse, högre och lägre hus, breda och smala gator.

Även stadens parker och vattennära stråk ska erbjuda variation, både för att ge invånare och besökare olika upplevelser och för att främja biologisk mångfald.

Längs gator och torg möter bebyggelsens innehåll staden och människorna. Bottenvåningar i stadsmiljöer bör vara publika och kunna förändras i användning över tid.

Möten mellan människor

Den blandade staden befolkas och besöks av många olika människor. Genom att skapa variation i stadsmiljön kan staden föra samman människor med olika förutsättningar och på så sätt skapa blandning.

Ett sätt att få en högre grad av social blandning i staden är att arbeta med och ge förutsättningar för olika upplåtelseformer, storlekar och prislägen på såväl bostäder som kommersiella lokaler. Även boendeformer och bostadsstorlekar ska variera för att social blandning ska vara möjlig.

Blandning i trafiken

Stadsmiljön och människorna har också mycket att vinna på att fler trafikanter kan samsas på en yta. Ett sätt att möjliggöra detta är att anpassa hastigheten i stället för att separera trafiken. Ett exempel är gångfartsområden, där bilister och cyklister får färdas på de gåendes villkor.

En annan typ av blandning är användandet av flera olika transportmedel under en och samma dag, eller mellan veckans olika dagar. Pendelparkering för cykel och bil, låncykelsystem och bilpooler är exempel på lösningar som främjar blandning av transportmedel.

Olika nivåer av blandning

Principen om blandning och variation gäller i flera olika skalor, både avseende uttryck och innehåll.

I det nära perspektivet kan man skapa variation inom en stadsdel, ett kvarter eller en enskild byggnad.

Ser man i en större, regional skala så erbjuder Göteborg som regionkärna vissa kvaliteter och funktioner, till exempel tät stadsbebyggelse och stort utbud av arbetsplatser och service, medan grannkommunerna bidrar med de kvaliteter som mindre orter och landsbygd erbjuder. Göteborg har ett diversifierat näringsliv och en stark akademi. Med aktiv stadsplanering främjas forskning och nya företagskluster.

I Lindholmen blandas arbetsplatser och bostäder, skolor och restauranger, bibliotek och teater.

En lyckad blandstad gör att alla människor känner sig välkomna, vill använda stadens rum, vill promenera och cykla och känner sig trygga.

Göteborgs Översiktsplan del 1

Blandstaden rymmer människor i rörelse, handel och bebyggelse. Bostäder och arbetsplatser blandas. Bilden är en idéskiss från planeringen av det framtida Rymdorget.

LÄS MER

- Grönstrategin s 46 (Skapa ett varierat innehåll i parker och naturområden)
- Strategin för utbyggnadsplanering s 15-21 (Täthet som ett steg mot en enklare vardag)
- Trafikstrategin s 45 (Ge gående och cyklister förtur och anpassa hastigheter efter i första hand gående)
- Vision Älvstaden s 14-15, 34-35 (Skapa en stad för alla; Skapa en attraktiv stadsmiljö)

Täthet

Täthet handlar i första hand om hur många människor som rör sig i ett område. I Göteborg finns många områden där det idag bor och verkar betydligt färre människor än när de en gång byggdes, vilket bidrar till att det kan vara svårt för handel och service att bära sig. Genom att komplettera med ny bebyggelse, både bostäder och andra verksamheter, kan den redan byggda staden få nytt liv.

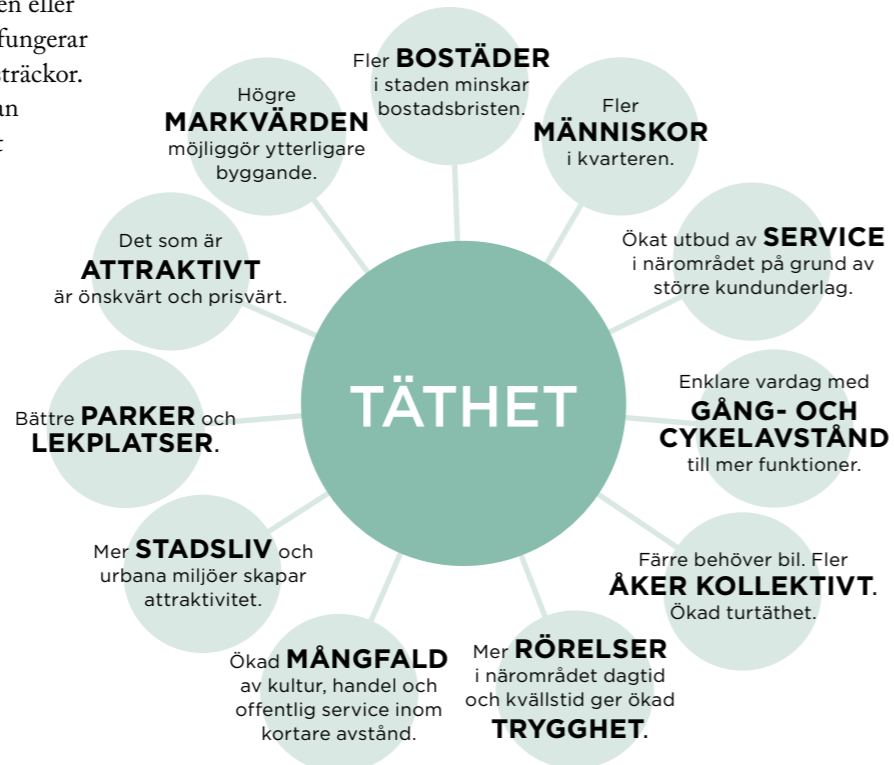
Befolkningstäthet

Ju fler människor som bor och arbetar i ett område, desto bättre är möjligheterna för att en livsmedelsbutik, ett café och en frisör ska kunna etablera sig. För att sådana verksamheter ska få fäste och frodas krävs en befolkningstäthet som överstiger 15 000 boende och arbetande inom en radie av en kilometer. I Göteborg finns detta bara i innerstaden och vid några av de större torgen. Genom att komplettera med fler bostäder och arbetsplatser är det möjligt för fler områden att nå upp till denna tröskelnivå. Detta i sin tur kan bidra till en enklare vardag för fler.

Tät stad och dess kvaliteter

I en tät stad är det enkelt att gå och cykla. Nära bostaden finns minst en park och en hållplats där bussen eller spårvagnen går ofta. Mycket av vardagslivet fungerar utan att man behöver transportera sig långa sträckor. En tätare stad ger fler möjlighet till ett liv utan tillgång till egen bil. Först när bilanvändandet avtar kan miljö- och klimatmål uppnås.

En tät stad möjliggör en blandning av funktioner, vilket ger livfulla stadsmiljöer både dag och kväll. Platser där det finns människor större delen av dygnet upplevs som tryggare. Blandade och trygga stadsmiljöer med närhet till grönska bidrar dessutom till höga markvärden. Det i sin tur kan bidra till att fler vill investera. I en tät stadsmiljö kan företag blomstra eftersom de har lätt att rekrytera och hitta samarbeten med andra företag.

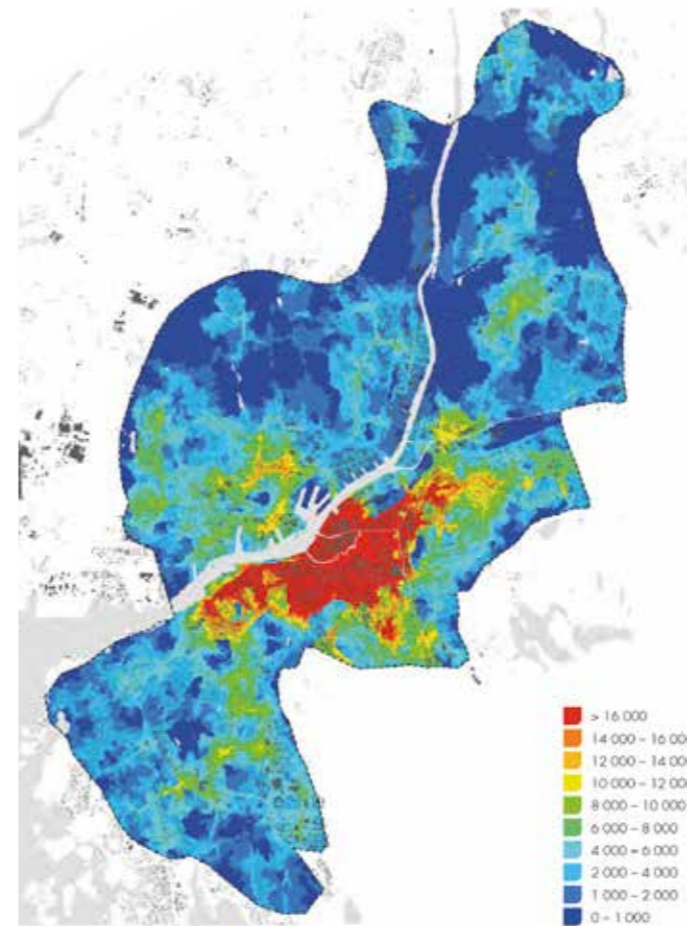

LÄS MER

- Grönstrategin s 41 (Säkerställ god tillgång till parker och naturområden), s 50 (Utveckla mer grönt i den hårdgjorda staden)
- Strategin för utbyggnadsplanering s 15-20 (Täthet som ett steg mot en enklare vardag)
- Vision Älvstaden s 34-35 (Skapa en attraktiv stadsmiljö)

Förtätning

Förtätning innebär att dra nytta av det som finns. Befintliga resurser och redan gjorda investeringar kan nyttjas effektivt. Att förtäta en plats kräver förståelse och kunskap om hur vardagslivet påverkas. *Strategi för utbyggnadsplanering* visar vilka platser som har förutsättningar att byggas tätare – platser där fler människor gör störst skillnad för att åstadkomma en enklare vardag. I dessa områden finns det redan ett underlag som kan stärkas och behovet av nya investeringar är mindre. Att det finns tillgång till bra kollektivtrafik är en nyckel.

Vid tröskelvärdet runt 15 000 boende och arbetande inom en radie av en kilometer ökar utbudet av urbana verksamheter. Idag ligger stora delar av Göteborg under det värdet. Kartan bygger på statistik från 2012.

Hög täthet i bebyggelsen kan gestaltas på olika sätt. I Haga råder hög bebyggelsetäthet.

När stadskärnan växer över Göta älv tillkommer ca 25 000 nya bostäder och 50 000 nya arbetsplatser i de nya stadsdelarna Backaplan, Lindholmen, Frihamnen, Gullbergsvass och norra Masthugget.

Den tätbefolkade staden har stor attraktionskraft. Både människor och verksamheter gillar att vara i de täta stadsdelarna.

Tillgång

Tillgång är ett mått på hur lätt det är att nå olika funktioner som service, kultur, natur eller fritidsaktiviteter. Många av de vardagsnära funktionerna ligger inom gång- eller cykelavstånd i den tillgängliga staden.

Enklare vardag för fler

Att ha god tillgång till hela stadens utbud, men ändå kunna lösa de viktigaste vardagsbehoven i närområdet, det är en del av den hållbara staden.

I den tillgängliga staden är det nära till biblioteket eller skolan, handel, grönområden och andra vardagliga funktioner. Behovet av att resa är begränsat och det är enkelt för allt fler att klara vardagen utan att behöva använda bil. Att åstadkomma en enklare vardag för fler är i fokus snarare än möjligheten att komma fram överallt med bil.

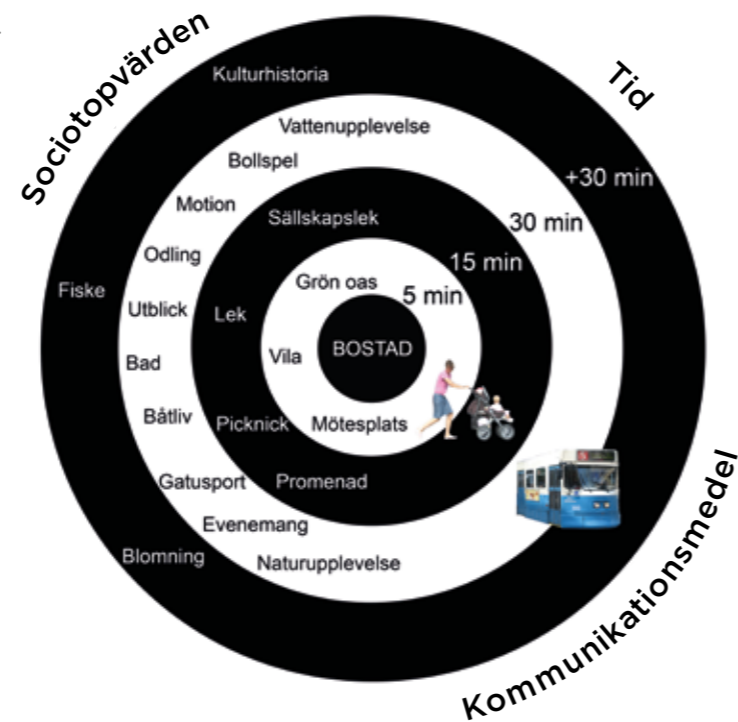
Enklare att resa

I den tillgängliga staden är det enkelt att komma till ett grönområde, till torget eller skolan genom att gå, cykla eller åka kollektivt. Cykelbanor och gångstråk är trygga och bidrar till att staden upplevs som attraktiv. Kollektivtrafiken är ett effektivt sätt att resa och ökar tillgången till hela staden för fler. Barn har tillgång till säkra gång- och cykelvägar till skolan och till sina fritidsaktiviteter.

Flera vägar till ökad tillgång

Ökad tillgång till stadens hela utbud ställer höga krav på integrerad stadsplanering. Med det menas att utvecklingen av grönområden och parker går hand i hand med bebyggelseutveckling och trafikplanering.

Genom att komplettera med det som saknas i ett område, det vill säga att titta på behov i stället för efterfrågan, skapas en större tillgång till utbud och funktioner i närmiljön. Förtätning betyder ett större underlag av kunder, besökare, elever och så vidare. En nära tillgång till vardagliga funktioner skapar förutsättningar för levande och attraktiva närmiljöer.

Sociotopvärden är hur göteborgarna använder och upplever park- och naturområden. Cirklarna motsvarar avstånd från bostaden till parker/grönområden med olika sociotopvärden. 5-minuterscirkeln motsvarar en bostadsnära park och vad som bör finnas i en sådan, 15-minuterscirkeln motsvarar en stadsdelspark, och så vidare.

LÄS MER

- Grönstrategin s 41 (säkerställ god tillgång till parker och naturområden)
- Strategin för utbyggnadsplanering s 19 (utveckla tyngdpunkter)
- Trafikstrategin s 37 (öka tillgången till nära service...)

Många av våra lokala torg är planerade utifrån begreppet god tillgång. Förutsättningarna har ändrats med färre boende i närområdet och ändrade vanor.

Tillgång till badplats kan betyda en badbuss till Näset eller fler spårvagnsturer till Saltholmen. Det kan också vara att flytta badet närmare där folk är. Bastun i Frihamnen är ett exempel.

Stora, centraliserade skolor ger skalfördelar men skapar också fler resor. Till "kvartersskolan" kan man däremot ta sig på egna ben.

Regionkärna

Vikten av att ha en stark regionkärna poängteras i stadens strategidokument, exempelvis i *Vision Älvstadens* formulering "att stärka kärnan". Göteborg är den ekonomiska motorn i Västsverige och med det följer både möjligheter och ansvar.

Motor för hela regionen

Göteborgsregionens kärna utgörs av de centrala delarna av Göteborg. Här finns regionens bästa tillgänglighet till kommersiell service, kultur, nöjen och offentlighet. Men också regionens största koncentration av arbetsplatser och en stor potential att skapa ett starkt nav för hela regionens och Västsveriges utveckling.

Regionkärnan samspelar med kommunerna runt omkring. Ju starkare den regionala kärnan är, desto bättre blir möjligheterna för tillväxt i orterna runt omkring. Göteborg fungerar som motor för hela regionen.

Inom de närmaste 10-15 åren förväntas arbetsmarknadsregionen växa till 1,75 miljoner invånare. Det ger möjlighet till en mer robust ekonomi som inte står och faller med enskilda branscher eller arbetsgivare, något som på sikt stärker hela Västsverige inför framtiden. En stark kärna är en förutsättning för att Göteborg och hela regionen ska fortsätta utvecklas i den riktningen.

En tillgänglig regional kärna

För att Göteborgs hela arbetsmarknadsregion ska fungera måste det vara lätt att ta sig till och från regionkärnan, både från den övriga staden och från den omgivande arbetsmarknadsregionen.

Växande företag dras till regionkärnan där tillgången till arbetskraft är som störst. Här finns redan många

arbetsplatser och det är också här de flesta nya jobben tillkommer. I takt med att allt fler människor arbetar eller bor i kärnan ökar behovet av en effektiv och tillgänglig kollektivtrafik. Ju enklare det är att resa till och från centrala Göteborg med kollektivtrafik, desto mer attraktiv blir regionkärnan.

Vikten av att vara en storstadsregion

Världen globaliseras och människor blir rörligare. För första gången i världshistorien bor det fler människor i städerna än utanför dem. I Sverige är det storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö som växer snabbast och som står för en stor del av landets totala tillväxt.

Att vara en växande storstad skapar möjligheter som inte alla kommuner kan glädjas åt och som vi inte ska ta för givna. Här finns till exempel universitet, operahus och stora sjukhus, unika värden som inte finns någon annanstans i Västsverige. Här koncentreras ett brett utbud av kompetenser, arbetsstillfällen och aktiviteter som leder till en positiv regional utveckling. Denna bredd ska vi utveckla och ta vara på. Det gynnar hela regionen.

Göteborg står liksom andra storstäder inför utmaningar som segregation och bostadsbrist. *Grönstrategin*, *Strategin för utbyggnadsplanering*, *Trafikstrategin* och *Vision Älvstaden* bidrar till att möta dessa utmaningar.

Området runt Göteborgs central är hela regionens hjärta. Här finns potential att förtäta med kontor, handel och bostäder. Visionsbild från Jernhusens planering för framtida bebyggelse vid centralstationen.

Västlänken, med en ny tågstation vid bland annat Korsvägen, gör att fler regionmedborgare, enkelt och hållbart, kan ta sig till fler platser i Göteborg.

Kärnan är tyngdpunkten i den lokala arbetsmarknadsregionen och är viktig för den regionala utvecklingen. Den erbjuder arbetstillfällen, kulturupplevelser, service och mötesplatser.

Vision Älvstaden

Regionkärnan har ansvar för att erbjuda det som inte alla orter kan ha: kulturscener med internationellt utbud, akademi med bredd och djup.

LÄS MER

- *Trafikstrategin* s 33-36 (Stärk resmöjligheterna mellan tyngdpunkter)
- *Vision Älvstaden* s 32-33 (Låt kärnan komma närmare)

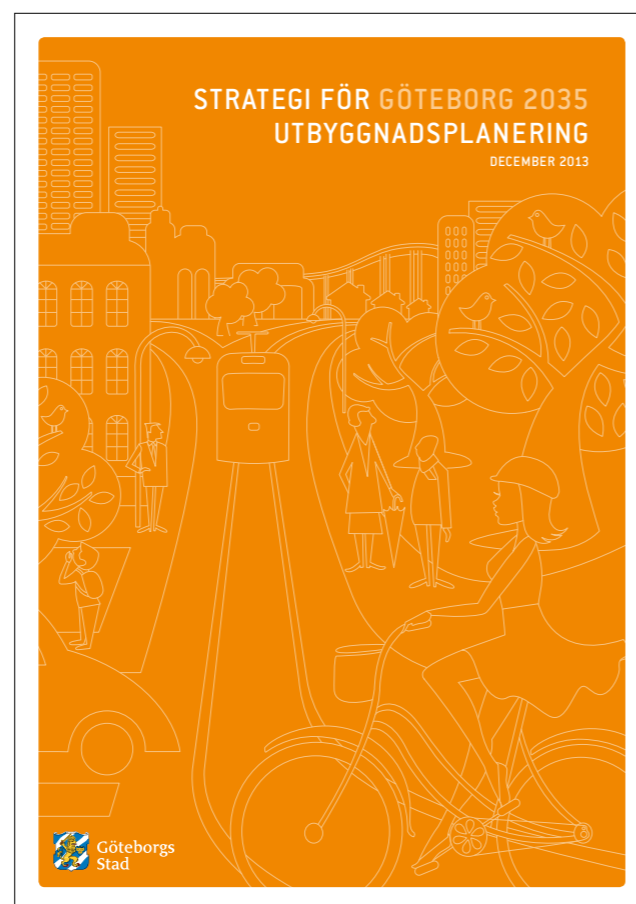
En snabb summering av huvud- dragen i strategidokumentet

På www.goteborg.se/stadsutveckling2035 kan du ladda ner pdf-versioner av strategidokumentet och mycket bakgrundsmaterial.

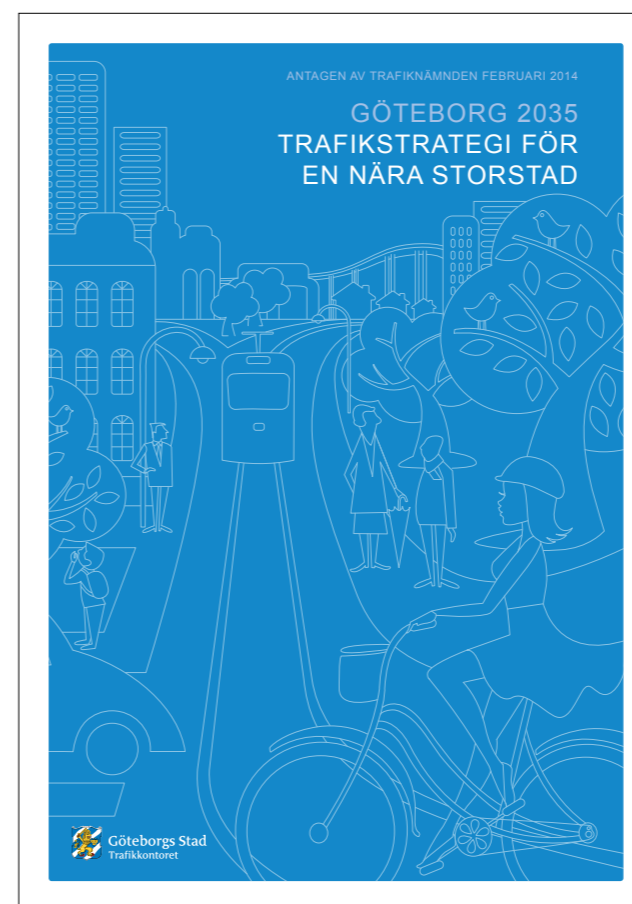
Vision Älvstaden anger på vilket sätt och med vilka kvaliteter som de centrala utvecklingsområdena i Göteborg ska växa fram. Älvstaden ska vara öppen för världen. Den ska vara inkluderande, grön och dynamisk. Den ska utformas så att den helar staden, möter vattnet och stärker den regionala kärnan.

Antagen av Göteborgs kommunfullmäktige 2012.

Strategi för utbyggnadsplanering 2035 visar vilka platser som har särskilt goda förutsättningar för en hållbar stadsutveckling, där fler invånare har nära till mataffären, skolan, busshållplatsen - allt det som gör att vardagen blir lite enklare. Detta ska åstadkommas genom att dra nytta av det som redan finns.

Godkänd av byggnadsnämnden i Göteborg 2014.

Trafikstrategi för en nära storstad visar hur trafiksystemet behöver utvecklas i takt med att fler bor, arbetar, handlar, studerar och möts i staden. Det ska vara lätt att nå fram i Göteborg, stadsmiljöerna ska upplevas attraktiva och bidra till ett rikt stadsliv och Göteborg ska vara världsledande i effektiv och klimatsmart godshantering.

Antagen av trafiknämnden i Göteborg 2014.

Grönstrategi för en tät och grön stad visar hur Göteborg kan förbli och ytterligare utvecklas till en stad med stora gröna kvaliteter, ur såväl ett socialt som ekologiskt perspektiv, samtidigt som staden byggs tätare. Den visar vilka kvaliteter som ska finnas i det framtida täta, gröna Göteborg och hur vi ska arbeta för att nå dessa.

Antagen av park- och naturnämnden i Göteborg 2014.

Foton och illustrationer:

Sid 4: Göran Assner. 5: Älvstranden Utveckling AB, stadsbyggnadskontoret, Hans Arby.
6: park- och naturförvaltningen. 7: Hans Wretling, Älvstranden Utveckling AB. 9: Varpunen,
Frida Valentin. 10: Peter Svenson. 11: Peter Svenson, stadsbyggnadskontoret, Peter
Svenson. 12: Martin Söderqvist. 14: Isaac Lane Koval, Klas Eriksson. 15: Cinna Axelsson.
17: Älvstranden Utveckling AB/Hans Wretling, Nyréns. 19: Gumisza (Wikimedia Commons),
stadsbyggnadskontoret, Jenny Christensson. 21: Hank Olsen, Gumisza (Wikimedia
Commons), Jubileumsparken 0,5. 22: Jernhusen. 23: Varpunen, TT.

Konsultstöd: Arby Kommunikation, Frank & Earnest.

Utgiven av:

Fastighetskontoret
Park- och naturförvaltningen
Stadsbyggnadskontoret
Trafikkontoret

**Göteborgs
Stad**